

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

OLŠANY U PROSTĚJOVA (OKR. PROSTĚJOV)

„Zlatníska“. LnK (II. a III. stupeň). Sídliště. Záchranný výzkum.

V pořadí již šestý záchranný archeologický výzkum realizovaný na pozemku firmy Mürdter-Dvořák, s. r. o., v Olšanech u Prostějova souvisel tentokrát s výstavbou skladové haly a místní komunikace. Povrchové průzkumy A. Gottwalda z počátku 20. století a zejména pak předchozí stavební akce z let 1995 až 2006 prokázaly, že se jedná o významnou archeologickou lokalitu s doklady lidských aktivit od neolitu až do raného středověku (k historii výzkumů srov. Fojtík 2007, 781–782).

V členění krajinných typů podle P. Albrechta (1998, 56–58) náleží katastr Olšan u Prostějova k nivám větších přítoků řeky Moravy. Ty zahrnují výběžky Hornomoravského úvalu podél větších říček (Blata, Valová, Český potok, Romže, Hloučela, Brodečka a Haná) v nížinné části okresu, kde výběžky niv pravostranných přítoků Moravy vybíhají z nivy Moravy a pronikají zvlněnou krajinou Hanácké pahorkatiny. Lokalitu samotnou můžeme charakterizovat jako rozsáhlou plošinu, která lemuje od západu až jihozápadu Blatskou nivu (Demek, J. a kol. 1987, 112) a převyšuje ji zhruba o 7 m. Na ZM ČR 1:10 000 (list 24-22-23) místo výzkumu určuje polygon o souřadnicích 178:22, 175:26, 180:31, 188:22, 187:21 a 182 mm od Z s.č. a 25 mm od J s.č.

Na dotčené ploše o výměře téměř 1 ha byla zachycena část osady lidu kultury s lineární keramikou. Tato je zastoupena cca 50 archeologickými objekty (obr. 17), a to nejčastěji běžnými sídlištními jámami veskrze nepravidelně oválného půdorysu, ale i rozsáhlejšími hliníky, které jsou zpravidla typické pro okrajovou část sídliště, čemuž by nasvědčovala i klesající četnost či až úplná absence archeologického materiálu ve výplních jednotlivých jam. Ve výzdobě keramiky se setkáváme s prvky železovskými a šareckými, které nám neolitické osídlení kladou do nejmladšího vývojového úseku kultury s lineární keramikou.

Pavel Fojtík

Literatura

- Albrecht, P. 1998: Krajiny Prostějovska. Přírodovědné studie Muzea Prostějovska, svazek 1., Sborník prací ke 100. výročí založení Klubu přírodovědeckého v Prostějově. Prostějov, 47–66.
- Demek, J. a kol. 1987: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Praha.
- Fojtík, P. 2007: Bukovohorské keramické „importy“ z Olšan u Prostějova, okr. Prostějov. *Archeologické rozhledy* 58, 781–789.

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatníska“. LBK (Stufe II u. III). Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 17: Olšany u Prostějova, „Zlatníska“. Zbytky pícky v neolitickém objektu K545.

Olšany u Prostějova. The remains of kiln in a Neolithic object K545.

OPAVA (K. Ú. JAKTAŘ, OKR. OPAVA)

„Na kostelním kopci“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 2. až 7. 5. 2007 proběhl v jihozápadní části obce, v trati „Na kostelním kopci“, na parc. č. 129/2 drobný záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu pana Sabó (ZM ČR 1 : 10000, list 15-32-14, v okruhu bodu vzdáleného od Z : J sekční čáry 42 : 13 mm). Při výzkumu byly prozkoumány a zdokumentovány 3 sloupové jámy a 3 blíže neinterpretovatelné sídlištní jámy. Datovatelný materiál pochází pouze z jedné sídlištní jámy, kterou tak lze zařadit do neolitické kultury s lineární keramikou.

Jindřich Hlas

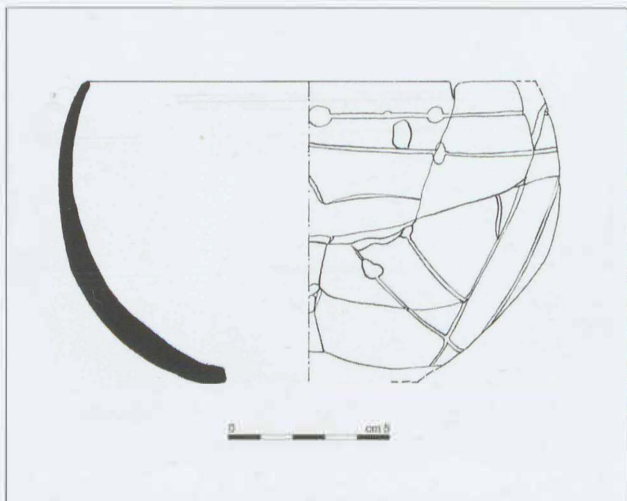
Resumé

Opava (Kataster Jaktař, Bez. Opava). „Na kostelním kopci“. Linienbandkeramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

Intravilán. LnK (IIa), MMK (IIb). Sídliště. Záchranný výzkum.

V únoru roku 2007 bylo při standardním dohledu nad zemními pracemi při výstavbě základů rodinného domu zjištěno, že se na parcele č. 1364 nacházejí stopy pravěkého osídlení. Místem nálezu (Loc: 49°55'1.545"N, 17°55'11.47"E) je v současnosti nově zástavbou zasažená poloha v JV části intravilánu obce, v prostoru mezi ulicemi Hlavní, Joži Davida a Bílovecká. Jedná se o prostor polní tratě na levobřežní terase řeky Moravice. Nadmořská výška lokality se pohybuje okolo 250 m. V průběhu zemních prací při hloubení asi 50 cm širokých a 80 cm hlubokých základů došlo v prostoru při JV nároží stavby k narušení pravěké kulturní vrstvy, která při bližším ohledání a začištění poskytla odpovídající nálezy. Jednalo se

Obr. 18: Opava-Kylešovice. Fragment globulární nádoby ze sondy S2. Fig. 18: Opava-Kylešovice. A fragment of a globular vessel from trench S2.

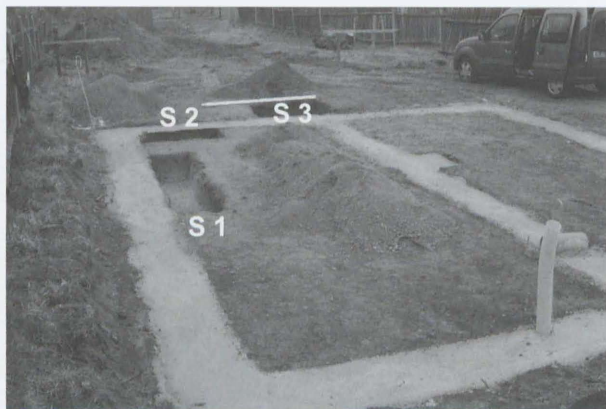
o keramické fragmenty náležející jednak kultuře s lineární keramikou, jednak kultuře lengyelské. Narušená situace byla zkoumána prostřednictvím tří menších sond (obr. 19). Sondou S1, která byla umístěna na vnitřní straně východní základové rýhy, byla prozkoumána část nálevkovitě zahloubeného objektu. Obdobná situace byla zkoumána v sondě S2, kde ovšem nelze jednoznačně rozhodnout, zda zde byl narušen objekt nebo pouze kulturní vrstvou zanesená deprese v podloží. V poslední sondě S3 byla zkoumána pouze kulturní vrstva.

Výzkumem bylo získáno celkem 70 ks keramických fragmentů, 5 ks ŠI, zlomek zvířecí kosti a kamenná zátěž. Z uvedeného počtu náleželo 34 ks keramiky kultury LnK, 25 ks lengyelské. Zbytek jsou fragmenty kulturně nezařaditelné a novověké intruze. Nálevkovitě zahloubený objekt v sondě S1 je problematické datovat, ale vzhledem k tomu, že jeho výplň obsahovala keramiku obou uvedených kultur (24 : 18 ve prospěch LnK), lze usuzovat na to, že jeho tvůrci byli lidé kultury lengyelské, kteří při své činnosti zasáhli starší kulturní vrstvu, respektive blízký objekt náležející LnK. Zda jím byla blízká zahloubenina zjištěná v S2, nelze tvrdit s jistotou, její výplň se však v tomto ohledu jeví chronologicky čistší. Poskytla 3 fragmenty LnK, z toho podstatnou část charakteristické globulární nádoby (obr. 18). V S3 zjištěná kulturní vrstva obsahovala opět keramické fragmenty obou kultur, navíc i zlomky novověké. Jejich přítomnost v pravěké kulturní vrstvě můžeme přičíst na vrub orbě, neboť sledovaná poloha byla donedávna užívána jako pole.

Pavel Stabrava

Resumé

Opava (Kat. Kylešovice, Bez. Opava). Bauter Teil der Gemeinde. LBK, MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 19: Opava-Kylešovice. Terénní situace na lokalitě a rozmístění jednotlivých sond. Fig. 19: Opava-Kylešovice. The excavation and the distribution of trenches.

OSEK NAD BEČVOU (OKR. PŘEROV)

Silnice do Lipníku n. B. Neolit/eneolit. Záchraný výzkum.

V souvislosti s akcí „Elektronické mýto – II. Etapa. Silnice I/47“, konkrétně s výkopovými pracemi pro zasažení konstrukcí mýtných bran na silnici I. třídy z Přerova do Lipníku nad Bečvou, proběhl v září a říjnu roku 2007 záchraný archeologický výzkum. Pozitivní nálezová situace byla zachycena u Oseku nad Bečvou, kde se na řezu stavebního výkopu východně od silnice rýsovaly dva objekty s fragmenty mazanice, uhlíků a jedním nepřliš výrazným zlomkem keramiky, datovatelným rámcově do neolitu či eneolitu. V jednom z objektů se rovněž zachoval pozůstatek dřevěného kůlu. Podobný zahloubený objekt se objevil i na druhé straně silnice, fragmentárnost keramických zlomků zde však neumožňuje přesnější datování.

Peter Kováčik, Martin Moník, Jan Mikulík

Resumé

We found three prehistoric features in connection with the rescue excavation next to the main road from Osek to Lipník nad Bečvou. At least two can be dated back to the Neolithic or the Eneolithic.

POPŮVKY (OKR. BRNO-VENKOV)

„Panské nivy“. MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Záchraným archeologickým výzkumem v Popůvkách, který proběhl na místě budoucí haly II. obchodního centra Deceuninck, v polní trati „Panské nivy“, byla odkryta další část významného pravěkého osídlení z období kultury s moravskou malovanou keramikou, jehož existenci prokázaly již dřívější výzkumy (Lečbých 2007a, 2007b).

Tento výzkum tak vhodně vyplnil doposud nezkoumaný úzký prostor mezi dříve zkoumaným areálem firmy Japo (výzkum v roce 2006) a stávající skladovou halou firmy Deceuninck. Prozkoumáno bylo celkem 19 zahloubených archeologických objektů. Většinou šlo o běžné